

Příběhy z naší školky

Příběhy z naší školky

Autor: Šárka Šťastná

2019

Chomutov

Obsah

Úvod	4
Vitamínový superhrdina	5
Lev a autodráha	8
O dinosaurovi a želvičce	10
O duchovi.....	12
O holčičce Barunce	14
O hrdinkách	16
O Jindrovi.....	18
O kouzelné gumičce	20
O motýlkovi	22
O statečném ninjovi Alexovi.....	24
Zachráněná chaloupka	26
Činnosti pro rozvoj čtenářské pregramotnosti u dětí v předškolním věku	28
Práce s knihou <i>Žabí princ</i>	28
Práce s pracovním listem.....	32
Pohybové aktivity – práce s mapou	33
Posloupnost děje	34
Práce s knihou „O princezně a štěstí“ - dramatizace	36
Grafomotorická cvičení k příběhu „O princezně a štěstí“	40
Co do pohádky nepatří aneb Popletená pohádka	41
Kódování a dekodování	45
Použitá literatura.....	54

Úvod

Tato kniha vznikla na základě výzkumu, který byl součástí diplomové práce. Tato práce se zabývá rozvojem čtenářské pregramotnosti u dětí v předškolním věku. U těchto dětí, které společnými silami vytvořily toto dílo, byly aplikovány metody pro rozvoj čtenářské pregramotnosti, které jsou popsány níže. Z výzkumu vyplynulo, že aplikace těchto metod příznivě ovlivnila schopnosti dětí a zvýšila úroveň jejich předčtenářských dovedností.

Otázky, které pomohly dětem vymyslet svůj vlastní příběh:

- Představ si příběh, který ještě nikdo nezná,
- Kdo v něm byl?
- Co se stalo?
- Kdo pomohl?
- Jaká byla záchrana?
- Jak to dopadlo?
- Kdo vyhrál?
- Skončilo to dobře?

Na příbězích pracovalo 10 dětí, které byly i součástí výzkumu. Jsou to děti ve věku 5 až 6 let. Většina dětí s tímto úkolem nemělo žádné potíže. Dvě děti vyžadovaly větší pozornost, přičemž jsem se jich musela po celou dobu, kdy příběh vymýšlely, ptát a návodnými otázkami podněcovat k další činnosti.

Všechny příběhy mají své hrdiny, zápletku, rozuzlení a hlavně, všechny mají šťastný konec ☺

Příběhy dětí jsou často motivovány jejich aktuální situací doma. Ovlivňoval je i jejich aktuální zdravotní stav, nálada či emoční vztah k předloženým obrázkům. Některé z dětí do role kladného hrdiny obsadily psa na obrázku a jiné naopak psa jako toho, kdo škodí, neboť se dítě psů bojí.

Zajímavé pro mě bylo, sledovat jak vlastně vypadají příběhy v dětských představách po tom, co je ilustrují. Když mi děti svůj příběh vyprávěly, vytvářela jsem si svou představu, ta však byla na hony vzdálená té jejich.

Všechny příběhy, které děti vymyslely, jsme si potom společně přečetli, což motivovalo ostatní děti, které nebyly součástí výzkumného vzorku dětí, k tomu, aby také vytvořily svůj příběh. Některé děti do této aktivity zapojily i své rodiče.

Příběhy jsou přepsány přesně tak, jak je děti vyprávěly.

První příběh jsem pro děti vymyslela já, čímž jsem je motivovala k vlastní tvorbě.

Hodnotím naše společné dílo jako velice zdařilé.

Vitamínový superhrdina

Je krásné podzimní ráno, snídaně je stále ještě horká. Maminka mé oblíbené tousty dopekla teprve před chvilkou, a tak musím ještě chvilku počkat. Jmenuji se Albert, ale všichni mi říkají Bertík. Už je mi pět let, chodím tedy ještě do školky, ale už za rok ze mě bude předškolák, což znamená, že pak brzy začnu chodit do školy. Tam je to mnohem těžší, ale jen proto, že se budeme učit spoustu nového a nebudeme si tolik hrát. Já se ale těším, mám rád, když se něco naučím.

Za dvacet minut mě tatínek odveze do školky, jezdíme spolu každé ráno. Pokaždé si s tatínkem v autě vyprávíme, čím bychom chtěli být, a co bychom ve svém životě mohli dokázat. Dnes se cítím jako superhrdina. Určitě někoho zachráním nebo mu pomůžu vyřešit nějakou záhadu.

Tousty byly výborné, kakao také a teď hurá do školky. Ve školce nás paní učitelka vždy přivítá s úsměvem a přáním hezkého dne. Vždy má připravené nějaké zábavné činnosti. Třeba včera jsme vyráběli podzimní strom. Ten nemá listy, jelikož už opadaly, ale než opadaly, krásně se zbarvily a vypadaly jako omalovánky.

Ve školce, která je hodně barevná a vždy voní něčím dobrým, mám spoustu kamarádů. Někteří jsou starší a někteří mladší. Máme tu holky i kluky. Nejvíce se kamarádím s Pěťou, je mu také pět let a často mi vypráví o různých autech. Ví o nich všechno. Staví s jeho tatínkem malé modely, které si pak vystavují doma v obýváku, aby se na ně mohl kdokoli podívat. Pak se také kamarádím s Barčou. Je starší než my, je jí už šest let. Ráda hraje na klavír, chodí totiž do školy, kde jí to učí jedna moc hodná paní učitelka. Ona pak musí doma často trénovat. Je s ní velká legrace, občas říká slova, kterým vůbec nerozumíme a společně se jim pak smějeme. Barča už půjde do školy, ale moc se netěší. Je často nemocná. Její maminka říká, že nechce jíst zdravé jídlo, proto má málo vitamínů a její tělo pak přemůže každý bacil. Naše paní učitelka nám říká, že naše tělo potřebuje vitamíny, aby mohlo správně fungovat a bránit se bacilům, díky kterým je nám potom zle a jsme nemocný. Já už vím, kde se takové vitamíny berou. Hodně jich je v ovoci a zelenině. To je právě to, co Barča tak nerada jí. Říká, že nebude jíst něco, co jí nechutná. Mě ovoce i zelenina chutná, proto nejsem tolik nemocný. Měl jsem jen jednu chřipku, ale mělo jí více lidí. Maminka tehdy říkala, že to byla epidemie, což znamená, že má chřipku hodně lidí najednou.

Dorazili jsme do školky. Venku fouká studený vítr a všude leží opadané listy, které už nemá tak krásné barvy. Jsou jen hnědé a zvadlé. Ve školce je příjemné teplo. Hned ucítím, že dnes bude něco dobrého. Tatínek mi přečetl, že dnes budeme mít pečené kuře, což mě potěší, neboť je to mé oblíbené jídlo. Jdeme do šatny, kde si svléknu oblečení a přezuju se do bačkor. Hned mezi dveřmi do naší třídy, mě přivítá paní učitelka, která se pořád usmívá, a proto je tak krásná. Řekne mi, ať si otočím svůj hrneček, do kterého mi nalije čaj. Potom se jdu přivítat s ostatními a podívat se, co budeme dnes vyrábět. Dnes to jsou panáčky z nasbíraného listí. Okamžitě si sedám a přidávám se.

Nikde však nevidím Barču a nepřišel ani Pét'a. Ten je ale na návštěvě u své babičky. Barča je asi zase nemocná. Měla by začít jíst zdravé jídlo, ve kterém jsou vitamíny, hlavně ovoce a zeleninu. Takhle si vůbec nestihne užít tolik legrace, co my. Také si nestihne vyrobit tolik pěkných obrázků a ani si s námi nemůže hrát. Pak půjde rovnou do školy, kde nesmí být tak často nemocná, protože by toho hodně zameškala. Rozhodl jsem se tedy, že ji naučím jíst ovoce a zeleninu. Musím jen vymyslet jak.

Po příjezdu domů jsem se se svým plánem svěřil mamince, kterou hned napadl skvělý nápad. Upravíme zeleninu tak, aby Barče chutnala. Připravíme jí mrkvový salát s jablky a ananasem. Můj oblíbený.

Jakmile Barča přišla za tři dny do školky, řekl jsem jí, že pro ní mám překvapení. Že se jí bude líbit a když se bude snažit, nebude už tolik nemocná a bude si s námi moci více hrát. Souhlasila. Na vycházce jsme si spolu povídali o tom, jak je důležité jíst ovoce a zeleninu. Je to jako s podzimním listím. Je krásně zelené, později červené, žluté nebo jinak barevné až nakonec zhnědne a spadne na zem. Pak ho lidé shrabou na hromádku a odvezou na kompost. Na jaře naroste list nový, ale jen když má strom dostatek slunce, vody a hlavně vitamínů z půdy. Barče se toto přirovnání moc líbilo a slíbila, že to se mnou a zdravým jídlem zkusí. Nechce být jako uschlý a smutný strom, na kterém nerostou žádné listy.

Při cestě domů ze školky opět foukal studený vítr. Koukal jsem se z okénka auta, jak vítr rozfoukává upravené hromádky listí. Tolik zbytečné práce. Napadlo mě, že ten kdo listí shrabal, bude nejspíše našťvaný. Vzpomněl jsem si hned na Barču a salát, který jí musím s maminkou připravit. Přesně vím, co na něj potřebujeme. Děláme ho s maminkou často. Poprosil jsem tatínka, zda bychom mohli zajet do obchodu a nakoupit vše potřebné. V obchodě jsme koupili mrkev, jablka a ananas. Po cestě domů mi tatínek vyprávěl, jak mu jeho maminka, tedy moje babička Ajda, často vařila borůvkové knedlíky. Ty mám také moc rád, ale naše maminka na ně místo tvarohu dává nějaký dobrý jogurt, říká mu smetana s kakaem. To mi chutná víc. Tatínek si však pokaždé dá tvaroh, protože je na to zvyklý.

Doma přivítám maminku a poprosím jí, zda by mi pomohla připravit mrkvový salát pro Barču. Druhý den ráno už jsem měl připravený salát v dóze s modrými maňásky. Koupila mi jí babička, když jsem byl ještě malý, prý kdybych někdy potřeboval na cesty svačinu, mám ji do čeho dát. Je už sice pro mrňata, ale mám jí nejraději. Tentokrát je v ní však svačina pro Barču.

Ve školce, po té co jsme se všichni přivítali, jsem poprosil paní učitelku, zda bych mohl dát Barče salát, který jsem jí s maminkou připravil. Vysvětlil jsem jí svůj plán, jak naučit Barču jíst ovoce a zeleninu. Paní učitelka měla z mého nápadu velkou radost. Přinesl jsem tedy Barče z šatny mé překvapení. Nejdříve na můj salát Barča jen koukala, ale nakonec si vzala lžičku a ochutnala. Byla překvapená, jak dobře může mrkev chutnat. Vždy jí z polévky jen vybírala a stejně tak i ostatní zeleninu. Snědla půlku celé porce a já byl spokojený. První úkol jsem splnil. Řekl jsem Barče, že další zdravé jídlo můžeme připravit spolu. Můj nápad se jí líbil a souhlasila. Poprosili jsme tedy naše rodiče, zda by k nám mohla Barča někdy po školce zajít a uvařit něco zdravého s naší maminkou. Souhlasili. Dvakrát jsme se vyspali a byl tu den, kdy k nám měla přijít Barča. Maminka vymyslela ovocný dort s bílým jogurtem.

Příprava nám netrvala moc dlouho. Společně jsme si pak náš výrobek ochutnali. Byl výborný. Barča byla moc spokojená. Bylo to další jídlo, které je zdravé a které jí chutná. Rozhodla se, že zeleninu a ovoce ochutná i ve školce. Další den ve školce ji opravdu ochutnala. Paní kuchařky nám připravily ke svačině výbornou pomazánku. Je sladká, protože do ní paní kuchařka přidává červenou řepu. Nevím, proč se jí říká červená, když je fialová. I pomazánka z ní je spíše růžová než červená. Barča si tentokrát místo suchého chleba vzala namazaný a opravdu jí chutnal. Měl jsem radost, neboť jsem Barče pomohl jako superhrdina. Barča začala jíst ovoce a zeleninu, což znamená více vitamínů pro její tělo a tím pádem méně nemocí a více dnů, kdy je ve školce a hraje si s námi. Teď už je jako zdravý strom, kterému na jaře narostou zdravé a zelené listy.

Lev a autodráha

Bylo jedno auto, bylo to Lamborghini. Jmenovalo se Lev. Říká se mu Lamborghini, ale jmenuje se Lev. Ten Lev měl syna a chtěl mu koupit hračku, kterou si moc dlouho přál. Byla to autodráha s krásným autem, bylo modrý, velký a rychlý. Pořád závodilo. Lev jel do obchodu, kde tyhle auta prodávají. V tom obchodu byl i jiný táta, jinýho kluka a oba chtěli koupit stejnou hračku. Byla ale už jen jedna, jenom jedna poslední. Nezačali se hádat, to není pěkný, domluvili se, že to koupí a budou se střídat. Lev byl první na řadě a pak pozval toho druhýho táta, aby si hráli oni. Když jel Lev domu, jel po dálnici, protože tam může jezdit rychle, jinde nemůže, jinak ho chytí policie a dostal by pokutu.

Doma dal novou hračku svému synovi. Byl hrozně šťastnej a měl velkou radost. Hned jí rozbalil a spolu si hráli. Táta Lev mu řekl o dalším tátovi a o tom, že budou muset tu autodráhu pučovat, protože byla už poslední. Vůbec mu to nevadilo a těšil se, až přijdou a budou si hrát společně.

Jednou přišel druhý táta a jeho syn k nim na návštěvu a všichni se seznámili. Jezdili pak k sobě na návštěvy a měli nový kamarády. Pokaždý si hráli s tou autodráhou a nikdy jí nerozbili.

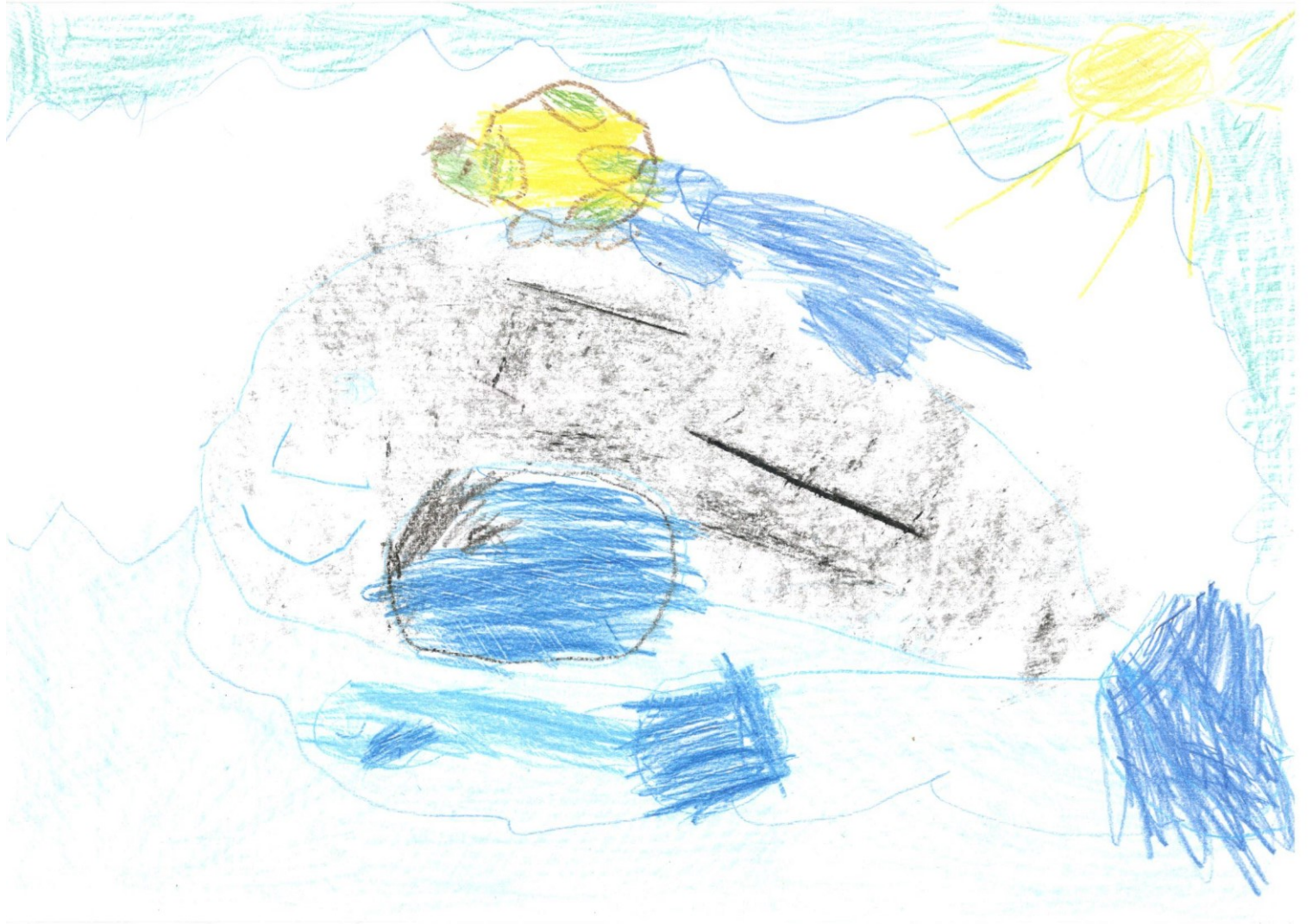
O dinosaurovi a želvičce

Byla jednou jedna želvička a jeden dinosaurus. Oba dva byli mořský, žili v moři. Želva byla ještě ve vajíčku a dinosaurus chtěl vidět, jakou bude mít barvu. Myslel si, že bude mít žlutý krunýř a modrý ploutve. Jednoho dne se želvička vylíhla. Dinosaurus čekal ve vodě, až se želvička vyklubala a půjde za ním do moře. Když se vyklubala, opravdu za ním šla. Byla krásná. Měla břicho takový béžový, krunýř měla zeleno žlutý a ploutve měla modré.

Oba dva se schovali před suchem v moři. Ten dinosaurus musel rozhodně chránit tu želvičku, protože byla moc malá. Moře ale najednou vyschlo, ale ne úplně, protože moře nikdy nevyschne. Zbylo tam jen malý jezírko, kde se koupali.

Pak k nim přijela velryba, ale až na druhou stranu jezírka, a zeptala se jich, jestli nechtějí někam odvézt. Řekli, že jo. Velryba je odvezla do hlubší vody. Do jezírka zase přijdou, až zase vyschne oceán, kde si hrají a potápějí se. Velryba je odvezla a oni byli šťastný. Vrátili se totiž do oceánu, kde se narodil dinosaurus i želvička. Nikdy se neopustili.

Takhle hezky dopadl konec příběhu.

O duchovi

Byl jeden duch a byl moc smutnej. Hodně břečel, protože byl sám. Jednou šel do lesa, hledat nové kamarády. Našel tam veverku. Hledala si nové oříšky. Řekl veverce, že se s ní chce kamarádit. Ona taky neměla kamarády, a tak byla ráda a řekla mu, že ano. Duch jí teda začal pomáhat hledat oříšky a schovat je do stromu, aby v zimě neměla hlad.

Oba měli radost, protože nebyli sami. Ten duch s ní byl navždy. Dokud i ona nebyla duch. Pak spolu lítali a honili se. Jednou nahoře v dubu našli peníze a chtěli vědět, čím jsou. Byly tam už dávno. Nikdo jiný tam nebyl. Vzali ty peníze a šli hledat, koho jsou. Potkali tam dva pány a zeptali se jich, jestli ty peníze nejsou jejich. Pánové řekli, že jo a tak jim je dali a všichni na sebe byli hodný.

O holčičce Barunce

Byl jeden domeček, a v něm žila holčička, která se jmenovala Barunka. Měla sourozence, který se jmenoval Tomík. Měli maminku, která se jmenovala Lucinka. A měli tátu, který se jmenoval Venca. Jednou jeli na dovolenou. Na jejich chatu. A tam se stalo to, že jim jejich teta přivezla pejska. Byl malý. Štěně. Dali mu jméno Oskárek. Všichni ho měli rádi. A pak se najednou stala hrozná věc. Oskárka ukradl zlý zloděj a oni ho museli hledat. Zavolali i policii. Hledali ho dlouho do noci, a našli ho v lese u stromu. Měl hlad a měl zraněnou tlapku. Policie chytla toho zloděje a dali ho do vězení.

S Oskárkem jeli k doktorovi, a tam mu jeho nemocnou tlapku vyléčili. Dali mu na ní obvaz a jeli pak domů. Tam Oskárek musel odpočívat, aby mohl znovu běhat a užívat si legraci. Když už byl Oskárek zdravěj, šli mu koupit dobroty, za to, jak byl statečnej.

Nikdy už Oskárka neztratili a zase začali jezdit na chatu. Maminka řekla Barunce: „Barunko, kam půjde Oskárek, tam půjdeš i ty.“

A tak to dobře zkončilo.

O hrdinkách

Žily, byly dvě superhrdinky. Jmenovaly se Hermiona a Lucinka. Jednoho dne slyšely, jak někdo volá „POMÓÓÓC!“

Rozhodly se, že zjistí, co se stalo, a že mu pomůžou. Musely se ale nejdřív převlíknout do superhrdinského, aby je nikdo nepoznal, a aby měly kouzelné schopnosti. Když se převlíkly, letěly za ním. Když tam přiletěly, uviděly malýho kluka. Nemohl se chytnout skály a padal. Oni k němu přiletěly a chytily ho. Pak ho daly na zem a on byl zdravý. Odesly ho k jeho rodičům. Jeho maminka byla šťastná a byla moc ráda, že ho zachránily. Strašně moc jim děkovala a dala jim za odměnu malý bonbon. Byl čokoládový. Pak se rozloučily a letěly domů. Pom cestě uviděly zapadat sluníčko. Moc se jim to líbilo. Byla už tma, tak musely domů.

Doma se zase převlíkly a byly z nich normální holky. Ale když se někomu něco stalo, hned ho zachránily.

O Jindrovi

Byl jednou jeden chlapec a jmenoval se Jindra. Jindra šel jednou dolesa a potkal tam ducha. A v tuze přišla noc. Jindra se začal bát. Začal utíkat strachy. No a jak utíkal, tak se ztratil. Zabloudil v lese. Strašidlo stálo hnedka před ním a ukazovalo mu cestu. On běžel domů a spadl do pasti. Křičel a volal o pomoc. Přiběhl tam hodný medvěd a vytáhl ho z té jámy. Dal mu na cestu baterku a ukázal mu cestu domu.

Jindra si svítil na cestu a už se nebál. Došel domů a dostal od maminky večeři. Pak šel spát a to strašidlo tajně přišlo. Jindra ho uviděl, až zakřičel. Ale nemusel se bát, to strašidlo mu doneslo dárek, aby viděl, že je hodnej. Dal mu kámen jako srdce. Jindra pochopil, že je strašidlo jeho kamarád a tak si spolu hráli. Nikdo ho ale neviděl, jenom Jindra. Navždy ho strašidlo chránilo a všude s ním chodil.

O kouzelné gumičce

Byl jednou jeden obchod, a tam prodávali gumičky. Byly růžový, hnědý, zelený a všechny jiné barvy. Ale jenom jedna byla kouzelná. Ta růžová se třpytkami. Jednou si jí tam koupila paní gumičkou pro její holčičku Adélku. Adélce se moc líbila, dala si jí na vlasy.

Adélka si přála mít doma hvězdičku z nebička. Chtěla, aby jí tam svítila, když jde večer spát. Bála se tmy totiž.

Když byl večer, Adélka měla večeři, vyčistila si zuby a sundala s novou gumičku. Dala si jí na noční stolek vedle postele. Najednou ta gumička začala svítit a proměnila se ve hvězdičku. Úplně zářila a Adélka se vůbec nebála tmy.

Ráno už ale nesvítila, a byla z ní zase gumička. Adélka byla smutná, ale když šla zase spát, gumička se znovu proměnila. Takhle to dělala každou noc. Adélka už se nikdy nebála.

O motýlkovi

Jednou byl motýlek a ten motýlek se jmenoval Eliška. Eliška si koupila v obchodu novou sukni. Těšila se na to, až si jí vezme na sebe. Když letěla domů, začala bouřka. A Eliška se nestihla schovat. Blesk jí její novou sukni roztrhnul. Eliška byla moc smutná a plakala.

Poprosila tedy o pomoc sluníčko. Sluníčko se najednou objevilo, a pak řeklo Elišce, že jí tu sukni spraví do zítřka. Pak sluníčko zalezlo a Eliška šla spát.

Když už bylo ráno, tak sluníčko mělo hotovou sukni. A tak to hodné sluníčko dalo spravenou sukni Elišce. Eliška byla moc ráda, a sluníčku hodně poděkovala. Tu spravenou sukni pak nosila pořád.

O statečném ninjovi Alexovi

Bylo, nebylo v jedný skrýši, která byla pod zemí, žije ninja a jmenuje se Alex. Má bratrance, který má narozeniny. Je mu nejdřív tři roky, ale teď už čtyři, když má narozeniny. Uspořádal narozeninovou oslavu. Pozval si tam hodně hostů, i kamarády ze školky. Hlavně kluky. Všichni mu přinesli dárek. Takovou pistoli, která nestřílí, protože náboje jsou přilepovací třeba k ledničce nebo na okno. Náboje nejsou vůbec ostrý. Nikdo nemá rád násilí, jen si můžeme hrát, ale bez zranění.

Po oslavě, když šel Alex domů, chtěl prozkoumat les. Teď už se nebál, když byla noc, už měl půjčenou pistoli od jeho bratrance. Byla to hračka, ale on se pak nebál. Cestou ho ale přepadl vlk! Ninja Alex s ním začal bojovat, ale byl jenom dítě, tak potřeboval pomoc. Najednou přiletěl jeho tatínek a vlka přepral. Když bylo po boji, vrátili se domů a šli spát.

Další den, když přišli všichni k nim na návštěvu, jim to vyprávěli. Všichni byli rádi, že ho tatínek zachránil. Alex už pak nikdy nešel ven do lesa sám, jenom s jeho tátou. Ten ho pořád chránil. Když se z Alexa stal dospělák, tak se z něj stal superhrdina a pomáhal a chránil děti, jako jeho táta.

Zachráněná chaloupka

Jednoho dne byl jeden domeček a neměl žádnou rodinu. A jedny rodiče neměli žádnou chalupu. A tak řekla rodina starostovi, že by chtěli právě tuhle chalupu. Starosta jim řekl, že si jí teda můžou koupit. A tak si jí koupili a byla jejich. Oni měli chalupu a chaloupka už nebyla sama. Akorát, když byl silný vítr, tak jí prasklo okno, protože bylo moc slabý. Ale tatínek ho spravil.

Na vánoce se rozhodli, že upečou cukroví, a tak tatínek zatopil a byli tam až do vánoc. Chaloupka byla šťastná. Po vánocích jeli zase domů, do paneláku. Tam na ně čekala jejich susedka. Byla to holčička. Bylo jí už šest let. Byla předškolačka. Rodiče měli taky děti, ale už byli velký a dospělý. Na chalupu už jezdit nechtěli. Tahle holčička ale ano.

Když byly prázdniny, bylo léto a teplo, začali rodiče jezdit na chalupu, která byla strašně ráda, že není sama. Tatínek jí celou opravil a maminka jí uklidila. Jednou se rozhodli, že sebou vezmou i jejich malou susedku. Byla ráda, protože se jí tam hodně líbilo.

Jednou byla ale bouřka a foukal silný vítr. Všichni tři se běželi schovat do chaloupky, která je ochránila před bleskem.

Navždycky se už měli všichni rádi a nejradši jezdili na chaloupku. Vždycky se tam těšili. Ještě si pak koupili pejska, Žofínku, která chránila chaloupku před zlodějem.

Činnosti pro rozvoj čtenářské pregramotnosti u dětí v předškolním věku

Práce s knihou *Žabí princ*

Cíl aktivity: děti poslouchají čtený text, analyzují ho a následně interpretují vlastními slovy, reprodukují příběh formou dramatizace, vybírají oblíbené postavy z příběhu a výtvarně je ztvárňují.

Rozvíjíme: slovní zásobu, představivost, paměť, souvislé vyjadřování, vnímání času, fantazii, myšlení, jemnou motoriku, spolupráci.

Pomůcky: kniha *Žabí princ*, loutky či maňásci, výtvarné potřeby

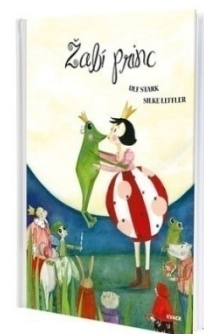
Doporučený čas: tři dopolední celky v rámci řízené činnosti s dětmi

Krátká anotace knihy: Tento příběh je o princezně Kláře, která se seznámí s princem Karlem. Toho při jeho narození zaklela zlá víla, protože se jí jeho otec smál, že vypadá jako žába. Vílu to natolik rozzlobilo, že prince zaklela. Jeho prokletí spočívalo v tom, že se nesmí smát nebo příliš radovat, neboť by mu hrozila přeměna v žabáka. On se však s princeznou baví tak dobře, že se v žabáka promění a princezna se ho vydá hledat do kouzelného lesa. Potká cestou spoustu zajímavým bytostí, které jí pomohou najít zlou vílu, která vše způsobila. Nakonec zjistí, že jediné co musí udělat pro záchranu svého přítele, je poznat ho mezi ostatními žabáky. Princezně se tento úkol podaří a žabák se promění zpět v prince. Všechno dobře dopadlo a princ se už nemusí bát, že by se proměnil v žabáka, kdyby byl moc šťastný.

Pro tuto aktivitu jsem si vybrala knihu „Žabí princ“, jejímž autorem je Ulf Stark. Knihy tohoto autora patří mezi mé oblíbené, neboť jeho příběhy jsou vždy poutavé a poučné. Výhodou je také možnost pořízení doplňkového materiálu, který koresponduje s postavami z těchto příběhů v podobě loutek a maňásků.

1. den

Příběh jsem dětem nejdříve přečetla s tím, že děti nahlížely na obrázky v knize. V průběhu jsme si vysvětlovali některé termíny, které děti neznaly. Po přečtení příběhu jsme si

zrekapitulovali, o čem příběh byl. Starší děti příběh popsaly plynule a mladší spíše v útržcích. Shodly se však na tom, jací byli hlavní hrdinové. Neměly problém s popsáním vlastností jednotlivých postav, mladší děti určovaly, kdo byl hodný a kdo zlý, starší děti vysvětlily, proč tomu tak je.

K poučení jsme došli cílenými otázkami, jako je například: „Copak se stalo prince?“ , „Proč se to stalo prince?“ , „Je vhodné vysmívat se druhým?“ , „Proč se nesmějeme odlišnostem druhých?“ apod., na které si děti odpověděly a tím došly k závěru.

Na otázku, zda děti znají nějakou jinou, avšak podobnou pohádku, mi děti s nadšením jmenovaly další, například Šípkovou Růženku. Tato odpověď značí to, že děti uvažují v souvislostech a jsou vedeny ke čtenářské strategii hledání souvislostí na úrovni text – text.

Zeptala jsem se dětí „kdo v pohádce vystupoval“. Děti odpověděly takto:

princezna, Karkulka, vlk, žabák, princ, král, královna, zlá víla, hodné víly, myška, pejsek, kočka, myška, oslík, kohoutek, zajíc, ježek

A čím by chtěly děti být?

princezna (je nejhodnější), Karkulka (má červený plášť), královna (má korunu), vlk (má velikou sílu), vlk (má veliké zuby), Karkulka (může nosit červené oblečení).

Po té, co mi děti řekly, čím by chtěly být, požádala jsem je o jejich zdůvodnění. Většina z nich neměla potíže při objasnění svého výroku. Dle mého názoru je to tím, že jsou zvyklé odůvodňovat své jednání a chování i v jiných činnostech, např. ve výtvarných činnostech, co jsi nakreslil, proč jsi to nakreslil apod. Děti tak rekapituluji své činy v abstraktní rovině.

A jaké z příběhu plyne poučení?

K závěru, kdy děti vydedukovaly, co bylo podstatou celého příběhu, jsme došli krátkými návodnými otázkami, jako např. Copak se víle nelíbilo? Proč se jí to nelíbilo?

Poučení podle dětí:

Neměli bychom se smát lidem, kteří jsou jiní než my, protože by mohli být smutní.

2. den

Druhý den jsme si příběh připomněli tím, že ho děti samy převyprávěly, přičemž měly k dispozici knížku „Žabí princ“:

Princezna se nudila, a tak jí královna říká: „musíš si hrát, princezno“. Král jí potom řekl, že ji přijede navštívit princ Karel. Když přijel princ, hned si s princeznou hráli a povídali si a jedli hrušky. Princ řekl princezně, že když byl miminko, přiletěla víla a král se jí smál, že vypadá jako žába. Ona se rozzlobila a zaklela ho. Princ se nesmí smát, jinak se promění v žabáka. Princezna a princ se měli rádi a hodně si hráli. Vyplazovali jazyk, houpali se na světle a hráli kuželky se zlatým jablkem. Pak přišel král a řekl jim, aby byli potichu, a tak šli ven. Tam si hráli a princ uměl krásně zpívat, a tak princezně a zvířátkům z kouzelného lesa zazpíval. V tu chvíli přiletěl černý mrak, což byla zlá víla a mluvila na ně, ale nikdo ji neslyšel, protože princ zpíval nahlas. Říkala jim, že se princ moc raduje, a že ho promění v žabáka.

Potom si princ a princezna hráli na schovávanou. Princ se schovával první. Schoval se za kámen a princezna ho nenašla, protože už byl přeměněný v žabáka. Princezna ho všude hledala a byla smutná. Měla kamarádku myšku, která jí řekla, že jí za sýr pomůže hledat prince. Vyšly tedy hledat prince do kouzelného lesa. Potkaly Karkulku a ta jim dala sušenku, která byla kouzelná, protože dávala hezké sny. Poslala je za zvířátky. Bydlely v chaloupce, kde byly všude sladkosti. Zvířátka byla muzikanty. Poslali princeznu za ježkem a zajícem. Ti hráli v lese závod. Pak jim ukázali jeskyni, kde víla bydlí. Víla spala a nemohli ji probudit. Princezna jí dala kouzelnou sušenu a ona jim řekla ze spaní, že je princ zakletý v žabáka. Princezna se rozzlobila a zatahala vílu za nos. Víla se rozzlobila a řekla princezně, že prince vysvobodí, když najde správnou žabu. Princezna šla k jezeru a tam bylo plno žabek. Správného žabáka našla podle koruny a podle toho, jak krásně zpíval. Princezna políbila žabáka a on se proměnil v prince. Princ měl radost a zvedl princeznu a společně se radovali.

Dětem jsem potom kladla otázku, co bylo v příběhu správné. Odpovídaly:

- že se královna rozprášila
- že princezna našla žabáka
- že se princ mohl smát

To, co bylo správně, děti věděly velmi rychle. Neustále jim říkáme, ať už my v předškolních institucích, doma či jinde, jak se mají chovat, co je správné a žádané ve společnosti. Vědí to tedy, a proto se nemusely příliš rozmýšlet.

Na otázku, co bylo naopak špatné, odpovídaly:

- že se princ nemohl smát, ale zasmál se
- že se král vysmíval víle
- že víla proměnila prince

K těmto závěrům dětem přispěla diskuse o poučení z příběhu. Přesto jim odpověď na tuto otázku trvala o něco déle, než na otázku, co bylo správně.

Po připomenutí příběhu si ho děti přehrály prostřednictvím loutek.

3. den

Třetí den si děti své oblíbené postavy nakreslily.

Děti byly seznámeny s příběhem formou čteného textu. Pro kontrolu porozumění proběhla krátká diskuse, vždy po skončení každé stránky. Děti tím dostávaly zpětnou vazbu, zda dobře rozumí tomu, co slyší. Rozvíjí se tím u nich komunikační dovednosti, zejména pak vyjadřování celou větou. Děti tato rekapitulace velmi bavila, měly možnost, vyzkoušet si roli paní učitelky, a vcítit se na chvíli do vedoucí role, zejména pak děti, které nejsou průbojné a ve hře zaujímají spíše roli podřízenou.

Následující den měly děti možnost, celý příběh dramaticky ztvárnit a využít při tom doplňkového materiálu, který měly k dispozici. Celý příběh jsme si znovu převyprávěly, k čemuž měly k dispozici knížku s ilustracemi pro připomenutí. Vzhledem k poutavosti a originalitě tohoto příběhu, děti neměly potíže s jeho zapamatováním. Při dramatizaci si rozdělily loutky, podle jejich oblíbené postavy. Nejvíce se jim líbil úsek, kdy se žabák promění zpět v prince a políbí se s princeznou. U této scény si loutky děti vystřídaly, každý kluk chtěl být zachráněným princem a každá holčička zase zachraňující princeznou ☺

Třetí den si oblíbené postavy z příběhu samy nakreslily. Měly k dispozici jak loutky a maňásky, tedy doplňkový materiál ke knize, ale také samotnou knihu, kde sledovaly ilustrace autora. Po dokončení svých prací je prezentovaly ostatním dětem a popisovaly, koho a proč nakreslily. Většina holčiček kreslilo princeznu a kluci zase prince. Našly se ale také postavy, jako byl žabák, oslík či kocour v botách.

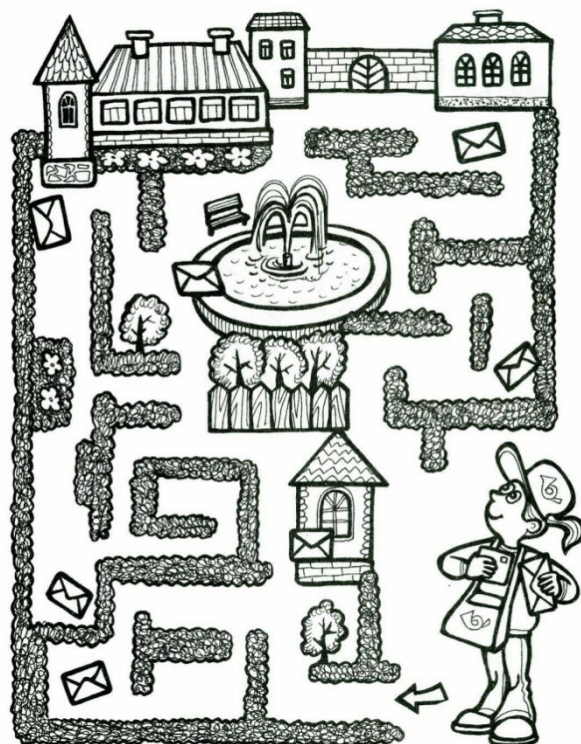
Práce s pracovním listem

Cíl aktivity: děti hledají cestu k cíli.

Rozvíjíme: prostorovou orientaci, slovní zásobu, představivost, paměť, souvislé vyjadřování, myšlení, jemnou motoriku.

Pomůcky: psací náčiní, pracovní list

Pro práci s pracovním listem jsem si vybrala bludiště. Navázali jsme tímto listem na předchozí příběh, kdy princezna v lese hledala zlou vílu. Nyní mají za úkol i děti najít správnou cestu k cíli, přičemž cestou sbírají poztrácené dopisy a v příběhu *Žabí princ* zase princezna hledala nové informace. Během hledání cesty měly za úkol vše komentovat a popisovat cestu, kterou zvolily. Po té si celý list vybarvily, což ho odlišovalo od ostatních.

Pracovních listů jsme pochopitelně během roku vypracovávali více. Pro tuto práci jsem se však rozhodla uvést jen jeden z nich.

Pohybové aktivity – práce s mapou

Cíl: děti kreslí vlastní mapu – kódují, hledají podle mapy – dekódují.

Rozvíjíme: orientaci v prostoru a v rovině, rozvoj myšlení, spolupráce, představivost, slovní zásobu, paměť, souvislé vyjadřování.

Pomůcky: mapa k pokladu, výtvarné potřeby

Pro tuto práci jsem zvolila hledání pokladu pomocí mapy. Tuto činnost jsem s dětmi již dříve dělala, nicméně tentokrát jsem zvolila jiný postup. Nejdříve jsem dětem vyprávěla příběh, který byl o pirátovi, který kdysi dávno ztratil poklad. K tomuto pokladu vede tajná cesta, která je zakreslená na několika mapách. Já jsem našla tu první, zastrčenou, zapomenutou mezi nábytkem v naší MŠ a podle ní musíme najít mapu další. U každé mapy je vždy malá odměna pro nálezce.

Tento příběh děti zaujal a s nadšením si prohlížely mnou nalezenou mapu.

Tuto mapu jsme pomocí návodných otázek, jako například „Kde myslíte, že je začátek cesty?“, „Co nám vyznačuje cestu, po které bychom se měli vydat?“, „Kam zabočíme potom?“ apod., rozluštili a zjistili, kde náš poklad vlastně je.

Cestu, vyznačenou na mapě, děti věrně znají. Je to cesta do nedalekého lesa, kam chodíme s dětmi pravidelně.

Poté, co jsme si mapu prohlédli, navrhla jsem dětem, zda by si samy nechtěly vytvořit svou vlastní mapu, kterou bychom následně využily při hledání našeho pokladu. Děti souhlasily a nakreslily si vlastní mapu. Všechny mapy jsme si pak společně prohlédli.

S hotovými mapami a mnou nalezenou mapou jsme se vydali hledat náš poklad, přičemž děti hledaly nejdříve podle mé mapy a následně podle své.

Po příchodu do MŠ jsme náš poklad náležitě prozkoumali a našli „pirátské“ bonbóny, ze kterých měly děti upřímnou radost.

Na závěr jsme zjistili, že jedno z dětí, má na svém tričku také mapu, jen přes moře, což nás přivedlo k další diskuzi.

Posloupnost děje

Cíl: děti vypěstují zeleninu a následně ji zpracují.

Rozvíjíme: orientaci v čase, myšlení, slovní zásobu, souvislé vyjadřování, spolupráci, environmentální výchovu (poznatky o přírodě).

Pomůcky: obrázky s vyobrazeným postupem a výsledným produktem pěstování, zahradnické náčiní, záhon, suroviny potřebné k výrobě pomazánky, fotoaparát pro průběžnou dokumentaci

Pro tuto oblast jsem si vybrala činnost, která trvá déle, nicméně ji mají děti možnost sledovat a průběžně dokumentovat.

Jedná se o pěstování cibulek a následné pozorování průběhu jejich růstu a zpracování.

Motivace a seznámení dětí s tématem

Sázení předcházela diskuse, kde jsme spolu s dětmi zjišťovali, co všechno o pěstování víme. Některé z dětí přiznalo, že už s pěstováním nějaké zkušenosti má. Po té jsme šli spolu s dětmi do obchodu, kde jsme nakoupili vše potřebné k sázení, jako jsou cibulky a další semínka plodin. V obchodu jsme využili možnosti a prohlédli jsme si zeleninu, kterou bychom si mohli sami vypěstovat. Prohlédli jsme si lusky, mrkev, ředkvičky a také cibuli, kterou jsme se rozhodli vypěstovat.

Průběh pěstování cibulek a jejich následné zpracování

Po teoretické přípravě jsme přistoupili k samotnému sázení. Každé z dětí, dostalo po jedné cibulce, kterou si mohly zasadit do libovolného řádku. Následně jsme cibulky zahrabali a zalili vodou. Každý den jsme pak pozorovali, v jakém stavu cibulky jsou a každý den mělo jedno z dětí „službu“ na zalévání. Vystřídaly se všechny děti. Každou změnu jsme si zdokumentovali a pověsili na nástěnku, kde jsme jednotlivé fotografie řadili dle posloupnosti. Po té, co nám cibulky vyrostly, a nastal čas sklizně, děti byly natěšené. Cibulky jsme sklídily a rozhodli se, že si z nich vyrobíme pomazánku. Nakoupili jsme tedy patřičné suroviny na výrobu pomazánky a další den jsme ji vyrobili. Chutnala nám a se svou prací jsme byli náležitě spokojeni. Na závěr jsme si celý proces zhodnotili a rozhodli se, že příští rok si vypěstujeme lusky.

Reflexe

Jak jsem už zmínila, celý proces jsme si průběžně dokumentovali, fotili a fotografie jsme si věšeli na magnetickou tabuli. Po skončení celého procesu jsme si u tabule vše zrekapitulovali a připomněli. Zhodnotili jsme celou práci a všechny činnosti, které souvisí s pěstováním a následným zpracováním vypěstovaných plodin. Děti byly nadšené z naší společné práce, a proto jsme se rozhodli, že si příště vypěstujeme další druh zeleniny, a to lusky.

Práce s knihou „O princezně a štěstí“ - dramatizace

Cíl: děti poslouchají čtený text, analyzují ho a následně i dramaticky ztvární.

Rozvíjíme: orientaci v čase a v prostoru, představivost, fantazii, myšlení, slovní zásobu, souvislé vyjadřování.

Pomůcky: kniha „*O princezně a štěstí*“, loutky, lego či jiné hračky sloužící jako kulisy

Anotace knihy: tento příběh pojednává o statečnosti mladé a hodné princezny, která se vydá hledat štěstí svého otce, pana krále. Ten náhle onemocněl a neměl důvod se smát, byl jen smutný. Princezna jeho štěstí hledala v kouzelném lese, kde jí doprovázel zelený mužíček Krullig, který ji byl oporou. Cestou potká spoustu kouzelných postav jako například vlka, ohnivého draka nebo čarodějnic, která dokáže vše proměnit v kámen. Ta byla také příčinou ztráty královo štěstí. Princezna ji s pomocí svým přátel porazila, přičemž zjistila, že je vlastně také zakletá babička, a o to bylo její vítězství hodnotnější. Pan král si díky nepřítomnosti jeho dcery, princezny uvědomil, jak moc ji má rád, a jak moc mu chybí. Uvědomil si, že jeho štěstí je ona, a vydal se ji hledat. Příběh končí jejich šťastným shledáním.

1. den

Pro dramatizaci jsem vybrala opět knihu od Ulfa Starka, tentokrát knihu „*O princezně a štěstí*“.

Nejdříve jsme se seznámili s hrdiny této knihy. Ukázali jsme si je v podobě plyšových loutek a zkusili odhadnout jejich roli v příběhu včetně jejich povahových rysů.

Princezna - je krásná, mladá a určitě moc hodná. Ráda nosí dlouhé a veliké šaty. Jí pouze zdravá jídla, jako je například zelenina, vejčeka a maso s rýží. Ráda se stará o své květiny a také krásně zpívá.

Pan král - je veliký, má korunu a srandovně ponožky. Rád lidem říká, co mají dělat. Jí pořád jen dorty a maso. Občas musí jinému králi vyhlásit válku, aby ochránil princeznu. Také musí domlouvat princezně svatbu s nějakým krásným princem.

Vlk - je zlý a chlupatý. Jí lidi, hlavně Červenou Karkulku a babičku.

Babička - je moc hodná, má ráda Karkulku. Peče dobré buchtu.

Zelený mužik - je skřítek, který žije v lese a chrání slimáky a všechna zvířátka, které v lese žijí. Je neviditelný a umí létat jako víly.

Kocour v botách - je moc statečný a legrační. Zachraňuje hodné lidi.

Drak - je zlý, veliký a žije v jeskyni. Plive oheň a jí princezny.

Tyto vlastnosti děti přisoudily hrdinům ještě před tím, než jsme si příběh společně převyprávěli.

Opět jsem se děti zeptala na to, co bylo v pohádce správné a co špatné? Odpověděly:

Správné: že si to kouzlo čarodějka hodila na sebe, jinak by umřela princezna a zelený mužik. Že našli bačkory a princezna se vrátila ke králi. Princezna našla nejlepšího kamaráda, zeleného mužíka. Princezna pomohla nemocnému drakovi.

Špatné: čarodějka začarovala hodné lidi. Král nevěděl, že jeho princezna je jeho štěstí.

Děti měly opět větší potíže s pojmenováním toho špatného. K odpovědi, že král nevěděl, že je princezna jeho štěstí, děti dospěly opět za pomoci mnou položených návodných otázek, jako např. Proč byl král nakonec smutný? Co zjistil, když princezna odjela hledat jeho štěstí? apod.

Na otázku, jaké je poučení z této pohádky, už děti dokázaly odpovědět vcelku rychle:

Královo štěstí byla jeho princezna.

Z předchozí diskuse jsme tento závěr vyvodily.

Na závěr naší diskuse jsem se děti ještě zeptala, co to znamená, když je člověk šťastný?

Odpověděly:

- že se člověk nemusí mračit
- že se člověk pořád směje
- že je člověk veselý, když je tatínek hodný
- že nepláču
- že si mohu všechno koupit
- že je veselý a vše se mu líbí

Jejich odpovědi mě mile překvapily. Trochu jsem čekala, že jejich odpovědi budou spojeny spíše s materiální stránkou, ale mylila jsem se. Většina odpovědí byla spojena s emocemi, což je skvělé. Znamená to pro mě to, že děti ví, jak vyjádřit štěstí, radost nebo i lásku, třeba jen gestem, pohlazením, úsměvem, a že ne vždy je potřeba obdarovat někoho dárkem.

2. den

Druhý den jsme si pohádku připomněli tím, že si děti prohlédly knížku. Po té jsem děti vyzvala, aby mi příběh samy převyprávěly:

Pohádka je o princezně, o drakovi, o králi, který se nesmál, a královna ho chtěla rozveselit dortem. Nepovedlo se jí to, a tak to zkusila princezna. Dělala srandičky s bublinami, na houpačce, ale stále nic. Princezna se tedy rozhodla, že půjde do kouzelného lesa, aby našla královo štěstí. U lesa potkala kocoura, který měl červený plášť a čepici jako trojúhelník a který les hlídal. Kocour jí povídá, že princezně pomůže a že za všechny ztracené věci vždy může jen zlá čarodějnice. Pustil princeznu do lesa. Cestou potkala žábu a zeleného mužíka, který věděl, co si princezna myslí, neboť měl čarovnou moc, ale byl hodný. Řekl princezně, že ji chápe, a že jí pomůže královo štěstí najít. Princezna byla moc ráda. Cestou potkali králíka a muchomůrku a všichni jim říkali, kde čarodějnici najdou.

Pak potkali vlka. Ten jim řekl, že čarodějnice bydlí na pustém ostrově, ale řekl jim to až když mu vrátí měsíc, aby mohl výt. Princezna udělala bublinu z mléka a ta vypadala jako měsíc.

Potom přišli k vodě u ostrova, kde byl drak. Ten jim řekl, zda jim může nějak pomoci? Princezna se zeptala, zda ho něco nebolí? Drak řekl, že ano, že ho bolí v krku. Princezna hned věděla jak drakovi pomoci, dala mu med a drakovi se hned ulevilo. Potom princezna poprosila vlka, aby ji a zeleného mužíka, svezl přes vodu k čarodějnici, ale až druhý den. Pak ho ještě poprosila o oheň, aby jim nebyla zima. Ráno drak odvezl princeznu se zeleným mužíkem na ostrov k čarodějnici.

Pan král ji šel mezitím najít, protože se o princeznu moc bál.

Drak měl strach, že je čarodějnice začaruje a promění ve velké kameny, a proto hned odletěl. Princezna se zeleným mužíkem šli k domku, kde žila čarodějnice. V tom vylezla ven a chtěla je začarovat v kámen. Princezna ale vyndala své zrcátko a dala ho před čarodějnici. Od zrcátka se kouzlo odrazilo na čarodějnici a ta se proměnila ve veliký kámen. Princezna řekla, že jí je čarodějnice líto a sáhla jí na tvrdý nos. Najednou se kámen rozpůlil na dva kusy a vylezla z

něj malá hodná stařenka. Hodná stařenka dala princezně kouzelné bačkory, které uměly létat a chodit úplně samy až do nebe. Princezna si je nasadila a už letěly. Cestou viděly zvířátka a pana krále, který seděl na pařezu a plakal, protože se bál o princeznu, a protože ji dlouho neviděl. Princezna se zeleným mužikem přistáli u pana krále, který měl velkou radost, že se mu vrátila princezna a hodně s smáli. Měli velikou radost a tak šli do zámku, kde si všichni dali veliký a sladký dort.

Po převyprávění příběhu jsem se děti zeptala na povahové rysy hrdinů, které popisovaly před tím, než se seznámily s příběhem:

Princezna - je moc hodná, statečná a krásná. Každému vždy pomůže a má ráda med.

Pan král - byl smutný a hloupý. Má rád dorty a nejvíc princeznu, která mu pomohla najít štěstí, což byla ona. Král to zjistil a už nebyl hloupý.

Vlk - byl chytrý a hodný, protože pomohl princezně.

Babička - byla nejdřív zlá jako čarodějka, ale po tom byla hodná a dala princezně kouzelné bačkory, které ji odnesly ke králi.

Zelený mužik - je nejlepší kamarád princezny. Nikdy ji neopustil a věděl, co si všichni myslí.

Kocour v botách - hlídal kouzelný les a byl moc chytrý, protože věděl, co se v lese děje.

Drak - byl nemocný, ale pomohla mu princezna medem. Pak je odnesl na ostrov, protože byl moc hodný.

Po rozboru příběhu si děti celý příběh dramaticky ztvárnily pomocí loutek a maňásků. Po celou dobu spolu diskutovaly a společně si připomínaly, jak to vlastně bylo. Jako kulisy lesu, jezera, zámku apod. děti použily lego a další hračky, které našly v herně a prostorách třídy.

Dramatizace byla časově náročná, protože při ní děti tentokrát neměly k dispozici knihu s obrázky, a tak se musely spoléhat jen na vlastní paměť a na paměť ostatních dětí. Celý příběh si přehrály, a následně si ho i samy nakreslily bez toho, aniž bych je k tomu vyzvala. Další den měly zájem o práci s dalším příběhem, o kterém jsem jim už říkala v předešlých dnech, a to taktéž od autora Ulfa Starka, příběh *Hrdinové ze zahrádky*.

Grafomotorická cvičení k příběhu „O princezně a štěstí“

Cíl: děti vyrábějí kouzelné houby ze začarovaného lesa, stříhají, vybarvují, obkreslují.

Rozvíjíme: slovní zásobu, jemnou motoriku, grafomotoriku, představivost, environmentální výchovu.

Pomůcky: pracovní listy, psací náčiní, nůžky, obrázky různých druhů hub

Abychom navázali na předchozí činnost, vybrala jsem činnost, kdy měly děti za úkol vyrobit houby z kouzelného lesa, ve kterém princezna hledala štěstí pana krále. Předcházela tomu diskuse s ukázkou různých druhů hub.

Děti měly k dispozici šablony, díky kterým si své houby obkreslily a následně vystříhaly. Proto, že byly tyto houby z kouzelného lesa, vybarvily si je děti podle svých představ.

Po celou dobu děti mezi sebou diskutovaly a vymýšlely kouzelné vlastnosti svých hub:

Moje houba umí zpívat a pak všichni usnou.

Moje houba umí vyrobit duhu.

Moje houba se umí proměnit ve strom, když je vítr, a pak zase v houbu.

Co do pohádky nepatří aneb Popletená pohádka

Cíl: děti poslouchají čtený text s porozuměním.

Rozvíjíme: sluchové vnímání, logické myšlení, slovní zásobu, aktivní naslouchání a porozumění předčítanému textu, pozornost.

Popletenou pohádku jsem pro děti vymyslela sama. Nejdříve jsem jim přečetla příběh bez chyb. Za týden jsem jim přečetla ten samý příběh, avšak pozměněný. Přidala jsem do něj věty, které nedávají smysl, a které do příběhu nepatří. Děti okamžitě upozornily, když jsem přečetla první z nich. Nikdo mě však na nic neupozornil, a tak jsem četla dál. Při druhé chybě už si začaly děti mezi sebou povídat a při třetí už volaly, že je to špatně a přišlo jim to velice vtipné. Následně jsme se nad každou další chybou zasmály a ve finále nás tento příběh velice pobavil.

Náš příběh:

Vitamínový superhrdina

*Je krásné podzimní ráno, snídaně je stále ještě horká. Maminka mé oblíbené tousty dopekla teprve před chvilkou, a tak musím ještě chvilku počkat. Jmenuji se Albert, ale všichni mi říkají Bertík. Už je mi pět let, chodím tedy ještě do školky, ale už za rok ze mě bude předškolák, což znamená, že pak brzy začnu chodit do školy. **Z nebe padají švestky.** Tam je to mnohem těžší, ale jen proto, že se budeme učit spoustu nového a nebudeme si tolik hrát. Já se ale těším, mám rád, když se něco naučím.*

*Za dvacet minut mě tatínek odveze do školky, jezdíme spolu každé ráno. Pokaždé si s tatínkem v autě vyprávíme, čím bychom chtěli být, a co bychom ve svém životě mohli dokázat. Dnes se cítím jako superhrdina. **Tamta větev není na stromě.** Určitě někoho zachráním nebo mu pomůžu vyřešit nějakou záhadu.*

Tousty byly výborné, kakao také a teď hurá do školky. Ve školce nás paní učitelka vždy přivítá s úsměvem a přáním hezkého dne. Vždy má připravené nějaké zábavné činnosti. Třeba včera jsme vyráběli podzimní strom. Ten nemá listy, jelikož už opadaly, ale než opadaly, krásně se zbarvily a vypadaly jako omalovánky.

Ve školce, která je hodně barevná a vždy voní něčím dobrým, mám spoustu kamarádů. Někteří jsou starší a někteří mladší. Máme tu holky i kluky. Nejvíce se kamarádím s Péťou, je mu také

pět let a často mi vypráví o různých autech. Ví o nich všechno. *Slunce je fialové a žáby kokrhají.* Staví s jeho tatínkem malé modely, které si pak vystavují doma v obýváku, aby se na ně mohl kdokoli podívat. Pak se také kamarádím s Barčou. Je starší než my, je jí už šest let. Ráda hraje na klavír, chodí totiž do školy, kde jí to učí jedna moc hodná paní učitelka. Ona pak musí doma často trénovat. Je s ní velká legrace, občas říká slova, kterým vůbec nerozumíme a společně se jim pak smějeme. Barča už půjde do školy, ale moc se netěší. Je často nemocná. Její maminka říká, že nechce jíst zdravé jídlo, proto má málo vitamínů a její tělo pak přemůže každý bacil. *Náš pejsek umí létat.* Naše paní učitelka nám říká, že naše tělo potřebuje vitamíny, aby mohlo správně fungovat a bránit se bacilům, díky kterým je nám potom zle a jsme nemocný. Já už vím, kde se takové vitamíny berou. Hodně jich je v ovoci a zelenině. To je právě to, co Barča tak nerada jí. Říká, že nebude jíst něco, co jí nechutná. Mě ovoce i zelenina chutná, proto nejsem tolik nemocný. Měl jsem jen jednu chřipku, ale mělo jí více lidí. Maminka tehdy říkala, že to byla epidemie, což znamená, že má chřipku hodně lidí najednou.

Dorazili jsme do školky. Venku fouká studený vítr a všude leží opadané listí, které už nemá tak krásné barvy. *Bydlíme v Africe.* Jsou jen hnědé a zvadlé. Ve školce je příjemné teplo. Hned ucítím, že dnes bude něco dobrého. Tatínek mi přečetl, že dnes budeme mít pečené kuře, což mě potěší, neboť je to mé oblíbené jídlo. Jdeme do šatny, kde si svléknu oblečení a přezuju se do bačkor. Hned mezi dveřmi do naší třídy, mě přivítá paní učitelka, která se pořád usmívá, a proto je tak krásná. Řekne mi, ať si otočím svůj hrneček, do kterého mi nalije čaj. Potom se jdu přivítat s ostatními a podívat se, co budeme dnes vyrábět. Dnes to jsou panáčky z nasbíraného listí. Okamžitě si sedám a přidávám se.

Nikde však nevidím Barču a nepřišel ani Pěťa. Ten je ale na návštěvě u své babičky. Barča je asi zase nemocná. *Všichni se podívejte z okna, je tam žirafa.* Měla by začít jíst zdravé jídlo, ve kterém jsou vitamíny, hlavně ovoce a zeleninu. Takhle si vůbec nestihne užít tolik legrace, co my. Také si nestihne vyrobit tolik pěkných obrázků a ani si s námi nemůže hrát. Pak půjde rovnou do školy, kde nesmí být tak často nemocná, protože by toho hodně zameškala. Rozhodl jsem se tedy, že ji naučím jíst ovoce a zeleninu. Musím jen vymyslet jak.

Po příjezdu domů jsem se se svým plánem svěřil mamince, kterou hned napadl skvělý nápad. Upravíme zeleninu tak, aby Barče chutnala. Připravíme jí mrkvový salát s jablky a ananasem. Můj oblíbený.

Jakmile Barča přišla za tři dny do školky, řekl jsem jí, že pro ní mám překvapení. Že se jí bude líbit a když se bude snažit, nebude už tolik nemocná a bude si s námi moci více hrát. Souhlasila. Na vycházce jsme si spolu povídali o tom, jak je důležité jíst ovoce a zeleninu. *Židle je ovoce.* Je to jako s podzimním listím. Je krásně zelené, později červené, žluté nebo jinak barevné až nakonec zhnědne a spadne na zem. Pak ho lidé shrabou na hromádku a odvezou na kompost. Na jaře naroste list nový, ale jen když má strom dostatek slunce, vody a hlavně vitamínů z půdy. Barče se toto přirovnání moc líbilo a slíbila, že to se mnou a zdravým jídlem zkusí. Nechce být jako uschlý a smutný strom, na kterém nerostou žádné listy.

Při cestě domů ze školky opět foukal studený vítr. Koukal jsem se z okénka auta, jak vítr rozfoukává upravené hromádky listí. *Na světě je jen jeden banán.* Tolik zbytečné práce.

Napadlo mě, že ten kdo listí shrabal, bude nejspíše naštvaný. Vzpomněl jsem si hned na Barču a salát, který jí musím s maminkou připravit. Přesně vím, co na něj potřebujeme. Děláme ho s maminkou často. Poprosil jsem tatínka, zda bychom mohli zajet do obchodu a nakoupit vše potřebné. V obchodě jsme koupili mrkev, jablka a ananas. Po cestě domů mi tatínek vyprávěl, jak mu jeho maminka, tedy moje babička Ajda, často vařila borůvkové knedlíky. Ty mám také moc rád, ale naše maminka na ně místo tvarohu dává nějaký dobrý jogurt, říká mu smetana s kakaem. To mi chutná víc. Tatínek si však pokaždé dá tvaroh, protože je na to zvyklý.

Doma přivítám maminku a poprosím jí, zda by mi pomohla připravit mrkvový salát pro Barču. Druhý den ráno už jsem měl připravený salát v dóze s modrými maňásky. Koupila mi jí babička, když jsem byl ještě malý, prý kdybych někdy potřeboval na cesty svačinu, mám ji do čeho dát. Je už sice pro mrňata, ale mám jí nejraději. Tentokrát je v ní však svačina pro Barču. *Svačina se nosí v krabici od televize.*

Ve školce, po té co jsme se všichni přivítali, jsem poprosil paní učitelku, zda bych mohl dát Barče salát, který jsem jí s maminkou připravil. Vysvětlil jsem jí svůj plán, jak naučit Barču jíst ovoce a zeleninu. Paní učitelka měla z mého nápadu velkou radost. Přinesl jsem tedy Barče z šatny mé překvapení. Nejdříve na můj salát Barča jen koukala, ale nakonec si vzala lžičku a ochutnala. Byla překvapená, jak dobře může mrkev chutnat. *Slon je zelený a nemá rád vodu.* Vždy jí z polévky jen vybírala a stejně tak i ostatní zeleninu. Snědla půlku celé porce a já byl spokojený. První úkol jsem splnil. Řekl jsem Barče, že další zdravé jídlo můžeme připravit spolu. Můj nápad se jí líbil a souhlasila. Poprosili jsme tedy naše rodiče, zda by k nám mohla Barča někdy po školce zajít a uvařit něco zdravého s naší maminkou. Souhlasili. Dvakrát jsme se vyspali a byl tu den, kdy k nám měla přijít Barča. Maminka vymyslela ovocný dort s bílým jogurtem. Příprava nám netrvala moc dlouho. Společně jsme si pak náš výrobek ochutnali. Byl výborný. Barča byla moc spokojená. Bylo to další jídlo, které je zdravé a které jí chutná. *Naše školka se vznáší ve vzduchu.* Rozhodla se, že zeleninu a ovoce ochutná i ve školce. Další den ve školce ji opravdu ochutnala. Paní kuchařky nám připravily ke svačině výbornou pomazánku. Je sladká, protože do ní paní kuchařka přidává červenou řepu. Nevím, proč se jí říká červená, když je fialová. I pomazánka z ní je spíše růžová než červená. Barča si tentokrát místo suchého chleba vzala namazaný a opravdu jí chutnal. Měl jsem radost, neboť jsem Barče pomohl jako superhrdina. Barča začala jíst ovoce a zeleninu, což znamená více vitamínů pro její tělo a tím pádem méně nemocí a více dnů, kdy je ve školce a hraje si s námi. Ted' už je jako zdravý strom, kterému na jaře narostou zdravé a zelené listy.

Nakonec jsem dětem vymyslela a zhudebnila říkadlo, které koresponduje s naším příběhem. Říkadlo se dětem moc líbilo, a to proto, že se v něm každé z dětí mělo možnost najít.

Zdravá školka

Ve městě stojí školička,
jmenuje se Písnička.

Holky, kluci, kamarádi,
mají se tu všichni rádi,
o tom je má písnička.

R:

Pospícháme do školky,
všichni jdeme k vám,
zeleninu, ovoce,
rádi jíme tam.

Barča není jablíčka,
nemá červená líčka.

Všichni její kamarádi,
vitamíny mají rádi,
mají plno zdravíčka.

R:

Zdravě začla Barča jíst,
bacil už si není jíst.
rajče, mrkev, brokolici,
papriku i kukuřici,
z bacila už není nic.

Reflexe

Musím přiznat, že včasné rozpoznání chybných úseků příběhu, mě u dětí mile překvapilo. Většina dětí chápe pozici paní učitelky velmi vážně. Paní učitelka je chytrá, veselá, zábavná a všechno jí jde od ruky. Každý však dělá chyby, a je to tak správně. Díky chybám se posouváme dál, je to naše zpětná vazba, je to způsob jak pochopit, že lze dělat věci jinak, efektivněji. Tuto myšlenku s dětmi sdílím. V situaci, kdy udělám nějakou chybu, například si spletu jména dětí, ihned na svou chybu upozorním a navrhu řešení, které s dětmi prokonzultuji. V tomto případě společně vymyslíme pomůcku, díky níž si jména dobře zapamatují. Děti by se neměly bát chybovat, a měly by vědět, že chybují i ostatní.

Kódování a dekodování

Jako další činnost pro rozvoj čtenářské negramotnosti u předškolních dětí, jsem zvolila kódování a dekodování, tedy psaní značek a jejich čtení.

Pro tuto činnost jsem zvolila příběh „Táňa a tři medvědi“.

Práci jsem naplánovala na 4 dny. S kódováním se děti předtím nikdy nesetkaly.

Na všechny činnosti jsem se předem připravila. Promyslela jsem si postup, který jsem podle potřeby v průběhu pozměnila. Cíl jsem však splnila a výsledky jsem byla velmi spokojená.

1. den

Činnost: četba příběhu, zápis pomocí značek – kódování, kresba před četbou.

Cíl: děti poslouchají čtený text, analyzují ho a následně zapisují do značek – kódují.

Rozvíjíme: sluchovou diferenciaci, slovní zásobu, myšlení, fantazii, souvislé vyjadřování, orientaci v čase, grafomotoriku, spolupráci.

Postup: hned ráno, před samotným zahájením dané činnosti, jsem děti vyzvala, aby mi nakreslily příběh o třech medvědech, který si budeme později číst. Zajímala mě jejich představa o příběhu předtím, než jim celý příběh předložím i s ilustracemi.

Poté, jsme začali četbou příběhu. Děti jsem vyzvala, aby si sedly na koberec do pohodlné polohy a položily před sebe svůj obrázek. Učinily tak a já jsem začala číst. Po každé přečtené stránce jsme ji zrekapitulovali. Ptala jsem se na vysvětlení určitých slov jako je např. líčka, po celou dobu četby, abych si u dětí ověřila porozumění textu. Vždy, když byl v příběhu zmíněn někdo, koho děti poznaly z obrázků, upozornily na to.

Přečetli jsme polovinu příběhu a já jsem dětem nabídla, že je naučím číst a psát. Nevěděly, jak to myslím, ale samotná myšlenka je velice zaujala. Začali jsme si povídat o tom, jak lidé psali již dříve, pomocí znaků. Tímto způsobem jsme došli k tomu, že i my můžeme psát příběh pomocí značek, a po té si ho znovu přečíst.

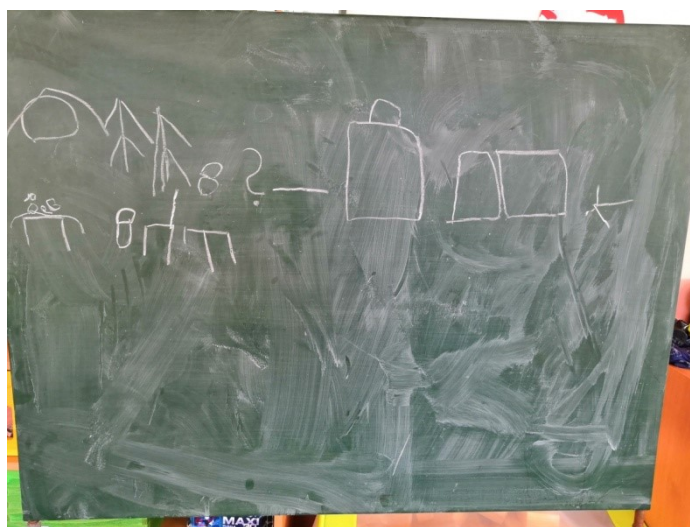
Přistoupila jsem k samotnému zápisu značek, tedy ke kódování. Použila jsem k tomu magnetickou tabuli, na kterou jsme psali křídami.

Napsala jsem jednoduché značky, např. šipku nahoru, křížek apod., a děti odhadovaly, co znamenají. Po té jsem se dětí zeptala, zda by uměly zapsat náš příběh, který jsem právě četla. Reagovaly okamžitě. Začali jsme slovní rekapitulací příběhu, přičemž jsme zkusili zapisovat vše ve značkách. Děti se při zápisu střídaly, podle toho, koho zrovna napadla vhodná značka neboli kód. Děti od začátku věděly, že kódují.

V průběhu četby jsme si vždy prohlédli danou ilustraci pro upevnění příběhu v paměti dětí.

Měly také možnost doplňovat jednotlivá slova v příběhu, kdy jsem se odmlčela a čekala na jejich doplnění, vždy bylo úspěšné.

Musím říct, že neměly problém s vymyšlením konkrétní značky. Navzájem si pomáhaly a radily si.

Po dopsání poloviny příběhu pomocí kódů jsem děti vyzvala, aby se šly nasvačit, a tím i odpoutat pozornost od této činnosti. Cca po 45 minutách jsme se k činnosti vrátili. Tabuli s napsaným příběhem měly děti stále k dispozici a na dosah. Začala jsem rovnou číst zbytek příběhu. Opět jsme každou stránku rekapitulovali a vysvětlovali určitá slova s nejasným významem.

Příběh jsem dočetla a čekala, co děti budou dělat. Jedno z dětí se otočilo směrem k tabuli a začalo navrhopvat, jak bychom zbytek příběhu mohli zapsat. Ostatní děti ho následovaly. Přesunula jsem se tedy k tabuli a vyzvala je, aby mi zbytek příběhu zapsaly. Příliš jsem

nezasahovala a nechala děti vymýšlet a spolupracovat mezi sebou samostatně. Korigovala jsem pouze to, kdo zrovna půjde zapisovat, aby nezapisovaly stále stejné děti.

Spolupráce dětí mě potěšila. Zbytek příběhu opravdu zapsaly a já je vyzvala, aby mi vše, co napsaly, přečetly. Vůbec jsem do toho nezasahovala a nechala je číst podle značek, bez toho, aniž by si ukazovaly, co právě čtou. Upozornila jsem je, že právě dekódují, tedy čtou. Radost v jejich tvářích byla zasloužená, a mě byla odměnou za odvedenou práci a také ujištění, že má práce má smysl.

Celou činnost jsme ukončili jejím zhodnocením. Vyzvala jsem děti, aby zhodnotily, zda se jim tato činnost líbila, a co se jim konkrétně líbilo či nelíbilo. Dále jsem se jich také zeptala, zda by si jí chtěly zopakovat, odpověď byla u všech dětí ANO, což mě velmi potěšilo.

Děti při odchodu domů ukazovaly rodičům napsaný příběh a také jejich nově získanou dovednost, tedy čtení. Reakce rodičů byla velmi dobrá. Byli nadšení a překvapení.

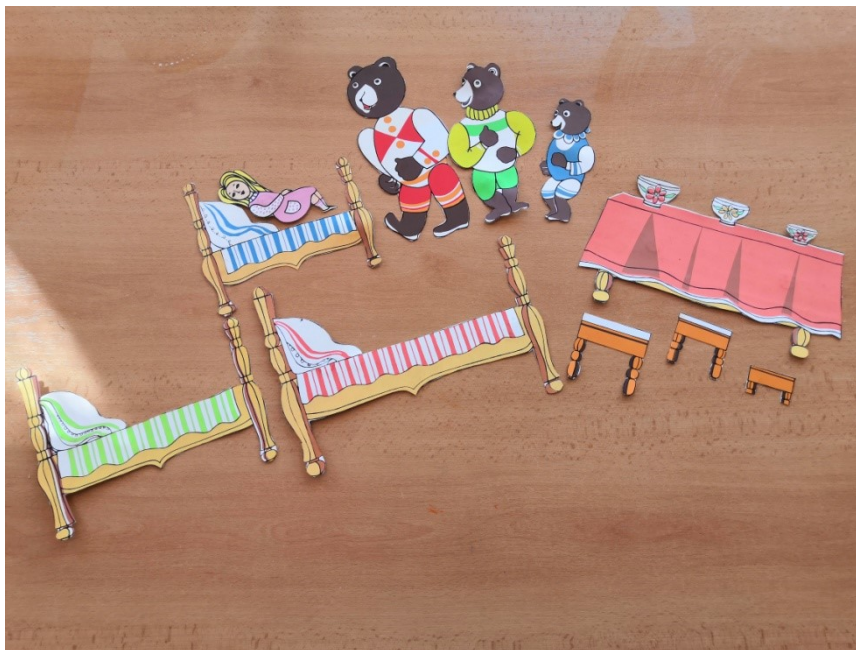
2. den

Činnost: dramatizace příběhu pomocí loutek.

Cíl: děti interpretují příběh vlastními slovy a dramaticky ho ztvární.

Rozvíjíme: rozvoj myšlení, slovní zásoby, souvislého vyjadřování, fantazie, paměti, orientace v čase, spolupráce ve skupině, posloupnost děje.

Postup: začali jsme tím, že jsem se dětí zeptala, zda by si příběh, který jsme četli předešlý den, chtěly zahrát pomocí loutek. Souhlasily a tak jsme začaly s dramaturgií. Na začátku jsme se nejdříve seznámili s jednotlivými loutkami, připomněli jsme si jejich jména a roli příběhu. Děti si pak rozdělily loutky a tím i role, které hrály.

Celá dramaturgie probíhala docela plynule, občas se stalo, že se podívaly na tabuli, kde měly příběh zapsaný. Tyto děti jsou zvyklé, že tímto způsobem s příběhy pracujeme, vědí tedy, jak příběh vyprávět a zároveň přehrávat pomocí loutek či jiných pomůcek.

Děti si příběh přehrály a rozhodly se, že si ho zahrají znovu, ale tentokrát si vymění loutky a tím i své role. Každý měl možnost vyzkoušet si několik rolí v jednom příběhu, a každý zahrál svou roli odlišným způsobem, což pro mě, jako pro pozorovatele, byla velice zajímavá zkušenost.

V závěru jsme si vše opět zhodnotili. Reakce dětí byly kladné.

3. den

Činnost: kresba příběhu po jeho přečtení a ukázce ilustrací autora.

Cíl: děti kreslí jejich oblíbené postavy z příběhu.

Rozvíjíme: grafomotoriku, paměť, souvislé vyjadřování, myšlení.

Postup: Bez toho, aniž bychom si příběh nějakým způsobem připomněli, pobídla jsem děti, aby mi nakreslily svou oblíbenou pasáž z našeho příběhu, se kterým jsme v předešlých dnech

pracovali. Neměly k dispozici knížku, ani loutky, jen tabuli, na které měli příběh zapsán značkami. Čerpat tedy mohly jen z tabule, tedy ze zápisu, a z vlastní paměti. Techniku kresby a materiál si mohly zvolit samy. Většina dětí použila tuš spolu s vodovými barvami, které použily na vybarvení obrázku.

Všechny obrázky jsme po té rozložili na koberec v herně a postupně jsme společně hádali, co je na obrázcích. Hodnotili jsme zároveň každý z obrázků, děti měly za úkol říct, co se jim na obrázcích líbí a proč.

Zajímavá situace nastala u jedné dívky, která nekreslila oblíbenou pasáž z příběhu, ale začala opět psát kódy, které později vybarvila stejnou technikou jako ostatní děti. Zeptala jsem se jí, co dělá, odpověděla, že „píšu, kreslit už umím dlouho, psát jen chvíli“. Její odpověď mě velice překvapila, samozřejmě mile.

4. den

Činnost: četba příběhu ze zápisu, výroba postav z příběhu z keramické hlíny

Cíl: děti čtou jimi napsané značky – dekodování, vyrábějí postavy z keramické hlíny

Rozvíjíme: myšlení, paměť, souvislé vyjadřování, jemnou motoriku, představivost

Postup: poslední den jsme začali přečtením příběhu z naší tabule. Většina dětí neměla potíže se zapamatováním, našli se však tací, co váhaly nad jednotlivými značkami. Společně však dospěli ke zdárnému konci a příběh jsme si tímto připomněli.

Následovala modeláž jednotlivých postav a kulis z keramické hlíny. Přesunuli jsme se tedy všichni do ateliéru, kde s hlínou pracujeme. Začali jsme tím, že jsme si zopakovali, co všechno a kdo všechno v příběhu byl. Každé z dětí si vybralo, co bude modelovat. Začali jsme a s občasnou pomocí se nám dílo podařilo. V průběhu celé činnosti děti mohly diskutovat a popisovat, co dělají a proč. Po modelaci jsme naše výrobky uložili do pece, kde se hlína vypekla. Odpoledne jsme na postavičky nanесли glazuru a dali znovu vypéct. Další den ráno jsme si naše výrobky prohlédly a ohodnotili. Všichni jsme byli s naší prací velmi spokojeni. Rozhodli jsme se, že je vystavíme na chodbu, kde je mají možnost vidět všichni rodiče, kteří do naší MŠ přijdou.

Reflexe:

Na počátku všech činností jsem neměla tušení, jak budou děti reagovat na činnosti, zejména kódování, které jim nabídnu. Kresbu, modelování či dramatizaci už znaly, kódování však nikoli.

Já osobně jsem se velmi těšila na to, až je s touto technikou čtení seznámím. Proto mě velice potěšila jejich reakce. Hodně mě překvapila reakce dětí na to, že budou umět číst a psát. Okamžitě vymýšlely, co si napíší a komu. Myšlenku samotného psaní a čtení rozvíjely různými směry. Někdo naplánoval tajný pirátský dopis, jiný chtěl napsat vzkaz pro maminku. Okamžitě tuto myšlenku uchopily a pracovaly s ní.

Se samotným kódováním se naučily pracovat vcelku rychle. Většina dětí rychle pochopila podstatu činnosti, někteří se chvíli jen dívaly.

Napsaný příběh na tabuli jsme využívali po celou dobu, četli jsme ho však jen první a poslední den. Zajímalo mě, zda budou děti schopny číst kódy i po několika dnech, což byly.

S výsledkem i průběhem činností jsem velice spokojená. Děti se naučily nové dovednosti, zejména kódovat či dekódovat. Činnosti je bavily a byly při nich aktivní. Každou činnost a výsledek činností jsme zhodnotili, což dětem poskytlo zpětnou vazbu.

Největší radost měly děti z toho, že umí psát a číst. Zpětnou vazbu mi poskytli i rodiče dětí, kteří s nadšením komentovali výsledky jejich činností, přičemž vyprávěly, jak jejich děti doma píšou vzkazy či tajné zprávy.

Použitá literatura

ŠŤASTNÁ, Šárka. *Dítě v předškolním věku a příběh*. 2019. Diplomová práce. Univerzita Karlova Pedagogická fakulta. Vedoucí práce PhDr. Veronika Laufková Ph.D.

[online]. [cit. 2019-01-20]. Dostupné z: <https://cz.depositphotos.com/63256317/stock-illustration-hand-drawing-cartoon-kids-playing.html>